

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

EL LIFE programmi allprogramm Puhtale energiale üleminek

Siret Talve, DSc(Tech)

Teadusnõunik, Strateegilise planeerimise osakond

15.12.2021

Puhtale energiale ülemineku alammeede LIFE CET

- Toetusmäär kuni 95%
- Projekti kestus 18-36 kuud
- Vooru maht on 94,5 M€ –
- 18 meedet - igal meetmel oma eripära
- Vähemalt kolm osalejat* vähemalt kolmest riigist (* 3 meetmes lubatud ainult 1 osaleja)

Taotlustingimused

- Taotlemine EK taotluste ja hangete elektroonses keskkonnas
- Kõik partnerid peavad olema registreeritud *Participant Register* platvormil
- Tähtaeg **12. jaanuar 2022 kell 17 (CET)**
- Taotlust võib korduvalt parandada ja uuesti esitada.
- Taotleja võib esitada ka mitu erinevat projektitaotlust.

Taotlus koosneb:

A osa: administratiivne informatsioon partnerite kohta ja projekti summeeritud eelarve

B osa: projekti tehniline kirjeldus (kuni **70 lehekülge**) NB! Hindajad ei võta arvesse seda mahtu ületavat osa taotlusest!

C osa: lisaandmed - kohustuslikud lisad ja toetavad dokumendid

„LOCAL: Tehniline tugi KOVidele puhtale energiale ülemineku plaanide ja strateegiate koostamiseks“ EESMÄRGID

- Puhtale energiale ülemineku strateegiad ja kavad peavad olema **valdkonnaülesed** (energiatootmine, hooned, liikuvus ja transport, maakasutus, jäätmed, vesi, tervishoid jne),
- Kaasamiskavad (hõlmavad peamisi kohalikke sidusrühmi ja kodanikke) loomine, et puhtale energiale üleminek oleks tõeliselt **territoriaalselt kaasav ja kohaliku toetusega**.
- Energia- ja kliimapoliitika eesmärgid ning puhtale energiale ülemineku piirkondlikes strateegiates ja -kavades määratletud meetmed tuleb **ühtlustada** muude energia- ja kliimapoliitika raamistikega **riiklikul ja ELi tasanditel**.

Projektide käsitusala:

- KOVdele **tehniline tugi** ja **suutlikkus** töötada välja ja seirata puhtale energiale ülemineku kavasid/strateegiaid 2030. ja/või 2050. aastaks kooskõlas ELi ja riiklike aruandlusraamistikega
- Kavandamisprotsess tõhus, kavad **ambitsioonikad ja mõjusad** ning parem **koostöö** KOV eri osakondade vahel
- Uute osalusjuhtimise struktuuride loomne, et kaasata kavandamisse ning rakendamisse mitmeid **sidusrühmi ja kodanikke**
- Eriline tähelepanu - uuenduslikud kavandamisprotsessid KOVdele), mis on **üleminekust maha jäänud** (kohalike juhtprojektide ja/või geograafiliste alade kaudu)

Soovitus: toetus kuni **1,75 miljonit** eurot

„POLICY: Toetused säästva energia valdkonna õigusaktide rakendamiseks“ EESMÄRGID 2021 voores

Toetus säästva energia valdkonna peamiste õigusaktide, eelkõige energiatõhususe direktiivi (kohaldamisala A) ja taastuvenergia direktiivi (kohaldamisala B) rakendamiseks:

- teabevahetus, parimate tavade jagamine (sise ja/või EL)
- nõuete riiklikku ja piirkondlikku konteksti asetamiseks
- rakendusvõimaluste ja ka tulemuste mõju hinnangud
- poliitika rakendamise järelevalve ja hindamine
- metoodikaid maksete täpsemaks mõõtmiseks ja arvestamiseks
- koguda ja analüüsida energiatarbimise andmeid sektorite lõikes
- integreeritud metoodikad (andmete loomine ja kasutus) sektorite jaoks

Projektide käsitusala:

A - energiatõhususe eesmärgid, riigihanked, energiasäästu arvutused, mõõtmine ja arveldamine, energiateenused, riiklik energiatõhususe fond

B - omatarbeks toodetud taastuenergia tarbijate ärimudelid, taastuenergiakogukonnad, taastuenergia peavoolustamine, taastuenergia transpordisektoris, taastuenergia allikatest toodetud energia toetusavad, lubade andmise menetluste lihtsustamine, teave ja koolitus ning päritolutagatiseid

Soovitus: toetus kuni **2 miljonit** eurot

„GOV: Mitmetasandiline kliima- ja energiadialoog energiajuhtimise tagamiseks“ EESMÄRGID

Toetus liikmesriike mitmetasandilise **kliima- ja energiadialoogi** loomisel, erinevate juhtimistasandite (nii vertikaalsete kui ka horisontaalsete) koordineerimisel, pidades silmas riiklike **energia- ja kliimakavade ajakohastamist** (ette nähtud 2023. aastaks) ning nende jälgimist ja aruandlust, mis on ette nähtud igal teisel aastal. Selleks on vaja:

- mitmekülgseid ja järjepidevaid meetmeid ja eesmärke,
- tugevamat poliitilist pühendumust
- ühist visiooni

Projektide käsitusala:

- pideva dialoogi algatamine ja struktureeritud sünergia loomine/tugevdamine erinevate haldustasandite (piirkond – linn -, riik), sidusrühmade ja vahendite vahel
- uute juhtimis- või protsessimudelite väljatöötamine halduseks ja seireks
- Seoste loomine muude käimasolevate algatuste ja olemasolevate dialoogifoorumitega

Soovitus: toetus kuni **1,75 miljonit** eurot

„BUILDRENO: Tööstuslike täisrenoveerimislahenduste ulatuslik kasutuselevõtt“ EESMÄRGID

Kiirem ja põhjalikum renoveerimine pakkudes kvaliteeti, tagades energiasäästu ning vähendades tulemuslikkuse erinevust kasutades tööstuslike lahendusi:

- Käsitleda tuleks **eri tüüpi hooneid**, nt piirkonna tasandil
- **Standarditud** ettevalmistus ja kohapealne ehitus, **digitaalsed tööriistad** (nt ehitusteabe modelleerimine ja liitreaalsus), kompaktsed ja kvaliteetsed, renoveerimiseks sobivad **ehitussüsteemid**
- Uued **ärimudelid**, täitmisgarantiid, projekteerimis- ja hankeprotsessid ning keskendumine lõppkasutaja soovidele ja vajadustele

Projektide käsitusala :

- Suunatud **kogu väärtusahelale**, alates tõhusatest projekteerimis- ja ehitusmeetoditest, mis kätkevad vähe energiat ja CO₂, kuni kohapealse töökorralduseni ja kohustuseni tagada lõppkasutajale kvaliteetne, kulutõhus toode kõrge mugavustaseme ja kvaliteetse sisekeskkonnaga
- Käsitletakse renoveerimise **investeeringuskulusid**, ehitusobjektidel vajaminevat **aega** ja sellest tulenevat hoonete kasutajate häirimist
- Muudetakse kogu **renoveerimisprotsess atraktiivsemaks** kõigile - alates ehitusega seotud sidusrühmadest ja investoritest kuni ehitusomanike ja hoones viibijateni.

Soovitus: toetus kuni **2 miljonit** eurot

„ AUDITS: Energiaauditite soovitude elluviimine ettevõtete puhtale energiale üleminekuks “ EESMÄRGID

Suurendada energiaaudiitorite oskusi muuta tehniline uuring (katlaruumi tasand) strateegiliseks taotluseks, mis võib olla tippjuhtkonna (juhatuse tasand) jaoks atraktiivne, samuti parandada nende teadmisi riiklike stiimulite ja erasektori rahastusvõimaluste osas.

- Taotlustes tuleks selgelt määratleda ja põhjendada majandussektoreid (NACE), ettevõtete ja/või territooriumide suurust, millele need keskenduvad, ning näidata kavandatud lähenemise sobivust.
- Tõendada peamiste sidusrühmade, näiteks kutseliitude, kohalike omavalitsuste, kaubanduskodade jne toetamist ja aktiivset kaasamist.

Projektide käsitusala:

- **Ettevõtte** toetamine – energiaauditid, strateegiliste väärtuste sõnastamine, ehitusetapi juhtimine, rahastusvõimaluste analüüs
- Ettevõtte **töötajate** (tehnilised teenused, tippjuhtkond, finantsosakonnad) koolitus ja nõustamine – kultuuri ja juhtimise arendamine, kommunikatsioon, digilahendused (ISO 50001 põhinevate energiajuhtimissüsteemide kasutamise edendamine)
- **Sektori/territooriumi tasandi** tegevused - võrdlusuuringud sihtettevõtete tuvastamiseks, üksikute ettevõtete/meetmete koondamine, protsesside ja dokumentatsiooni standardimine tehnilisest ja rahalisest seisukohast, koolitus

Soovitus: taotleda toetust kuni **1,75 miljonit** eurot

„VALUECHAIN: Kestliku energiakasutuse edendamine tööstuslikes ja teenuste väärtusahelates“ EESMÄRGID

- Ettevõtete lähenemine energiatarbele kestlikum, terviklikum, **tarneahela** suure energiamahukusega seotud **riske** (nt seoses energiahindade, maine, kohtuvaidlustega jms) arvestavam
- Suurem **kestlike lahenduste** turupotentsiaal, võrreldakse kogu olelusringi mõju (nt veetarbimine, CO2 heitkogused, pinnase mõjud jne) tööstus- ja teenindusprotsessides
- **Koostöö** sama väärtusahela VKEde ja suuremate ettevõtete vahel - energiatõhususe meetmete ja taastuvenergia allikate kasutamise maksimeerimine olelusringi igas etapis

Projektide käsitusala:

- arendatakse, katsetatakse ja valideeritakse **uuenduslikke ärimudeleid** ja lähenemisi, mis edendavad koostööd väärtusahela ettevõtete vahel
- strateegia, et **levitada projekti tulemusi** tõhusalt EL teiste ettevõtete samades väärtusahelates
- **võrdlusmehhanismid ja seiresüsteemid**, et vältida CO₂ heite üleminekut olelusringi ühest etapist teise; keskendudes eelkõige energiale, mitte laiemale kasvuhoonegaaside käsitlusele
- **poliitilised soovitused** - ettevõtete energiakasutuse andmete kogumine, läbipaistvust ja kättesaadavust, aruandlusstandardid, edusammude seire ELi kliima- ja energiapoliitika eesmärkide saavutamisel

Soovitus: toetus kuni **2 miljonit** eurot

„SMARTSERV: Uuenduslike ärimudelite ja lepinguliste skeemide loomine arukate ja valdkonnapõhiste energiateenuste jaoks“ EESMÄRK

Meetmed, mis arendavad, kavandavad ja juurutavad uuenduslikke hoonetega seotud integreeritud ärimudeleid ning kontseptsioone

- integreeritud teenused on sellised, mis ühendavad erinevaid energiateenuseid, nagu energiatõhusus, hajutatud tootmine ja paindlikkus ning/või mis integreerivad energiateenused muu kui energiast saadava kasuga
- teenused, mis aitavad kaasa energiasektorite ja -kandjate, eelkõige elektrienergia, kütte, jahutuse ja liikuvuse integreerimisele, aidates seeläbi ületada turgude ja segmentide killustatust
- koostöö ja usaldus erinevate teenuseosutajate ja turuosaliste vahel, samuti segmentide vahel

Projektide käsitusala:

- Teenusmudelid: hajatootmine, kolmtootmine, elektromobiilsus, sisekliima, hooldus, optimeerimine, andmete koondamine ja visualiseerimine, tehniline tugi, nõustamine
- Kvaliteeditasu skeemid
- Lepingumudelid
- Kliendisegmentidele kohandatud teenused
- hajusraamatu tehnoloogiad energiatehinguteks
- Seire, aruandluse ja sertifitseerimise vahendite ja meetodite väljatöötamine

Soovitus: toetus kuni **2 miljonit** eurot

„INNOFIN: Uuenduslikud rahastusskeemid kestlikeks energiainvesteeringuteks“ EESMÄRGID

- Luua ja välja töötada (ka katsetamis- ja kasutamistegevused) uuenduslikud **rahastamiskavad** piirkondlikul või riiklikul tasandil, mida saab mastaapselt laiendada ja/või täiendada.
- Need kavad tuleb kohandada **säästva energia investeeringute** ja eelkõige energiatõhususe investeerimisprofiilide eripäradega ning viia vastavusse asjakohase **EL kestliku rahanduspoliitika** ja õigusaktidega ning konkreetselt sellega seotud **EL taksonoomiaga**.

Projektide käsitusala (mõned näited):

- kohandatud toetused, laenud, sildfinantseerimine, tagatised, refinantseerimismehhanismid või muud riski maandamise instrumendid
- konkreetsed rahastamismudelid hoonete energiatõhusaks renoveerimiseks
- roheline võlakirjade skeemid
- kohalikud energiatõhususse investeerimise struktuurid, sealhulgas nt kodanike ühisrahastus
- kaubeldavad sertifitseerimissüsteemid, CO₂ rahastamisvahendid, sealhulgas EL heitkogustega kauplemise süsteemi rahastamisvahendid, CO₂/energiamaksud, energiatõhususe kohustused

Soovitus: toetus kuni **1,75 miljonit** eurot

„HOMERENO: Integreeritud kodurenoveerimisteenused“ **EESMÄRGID**

- meetmete koordineerimine ja olemasolevate ühe- või mitmepereelamute renoveerimise eramajade sektoris võimalikult **lihtsaks muutmise**
- luua, koordineerida ja/või optimeerida **energiatõhususse investeerimise protsessi** käigus vajalikke teenuseid
- **ühendada** kõik väärtusahelas osalejad, **kvaliteedi tagamine**
- juurdepääs **toetusmeetmetele**, eriti juhul, kui toetatakse konkreetseid sihtrühmi (nt energiaostuvõimetud majapidamised)

Projektide käsitusala :

- **Kestliku** ärimudeli arendamine – spets ettevõtted või praeguste parem koostöö
- Meetodite ja abi pakkumine - **standardised lähenemised** kulude ja kohapealse aja vähendamiseks, teenuste kulutõhususe ja **hindade läbipaistvuse** tagamine
- **Õigusruumi** arendamine
- Tegevuskava, et **edastada kogemusi** ja tulemusi potentsiaalsetele uue lähenemisviisi rakendajatele kogu EL

Soovitus: toetus kuni **1,0 - 1,5 miljonit** eurot

„COALREGIONS: kogukonnapõhine puhtale energiale ülemineku toetamine söe-, turba- ja põlevkivi piirkondades “ EESMÄRGID

- Turba- ja põlevkivi piirkondadele võimalus edendada puhtale energiale üleminekut oma territooriumil, arendades ja rakendades oma territoriaalsete õiglase ülemineku kavade säästva energiaga seotud elemente ning ühendades tõhusalt õiglase ülemineku mehhanismi ja/või muude kättesaadavate rahastamisallikate pakutavat toetust
- Kogukondade suutlikkuse kasv

Projektide käsitusala :

- Piirkondlike strateegiate vastavusse viimine puhtale energiale üleminekuga
- Suutlikkuse ja arusaamise suurendamine peamiste sidusrühmade, kohalike kogukondade ja kodanike seas
- Energiaostuvõimetuse leevendamine
- Säästva energia projektide arendamine
- Rõhk oskuste arendamise ja töökohtade loomise mõjudele ning majanduse elavdamisele ja taaselustamisele puhtale energiale ülemineku valdkonnas

Soovitus: toetus kuni **1 miljon** eurot

„PDA: murranguliste projektide arendamisabi – tehniline abi turupiiride suurendamiseks säästva energia investeringute jaoks“

EESMÄRGID

- toetada novaatoreid kogu Euroopas, et arendada **uuenduslikke lahendusi**, mis mobiliseerivad erakapitali, ühendavad avaliku sektori erasektori rahastamisega, loovad **skaleeritavaid finantsinstrumente** ning samal ajal ületavad õiguslikud ja struktuurilised tõkked, pakkudes samas **väga ambitsioonikat** säästva energia projekti
- **oluliselt** sillutada teed 2050. aasta CO₂ heite vähendamise eesmärkide suunas Euroopas

Projektide käsitusala:

- Toetatakse projekti arendamiseks vajalike tehniliste, majanduslike ja õiguslike teadmiste loomist
- Konkreetsete investeeringute käivitamine on projekti lõppeesmärk ja tulemus – nt sotsiaalelamud, mitteeluhooned, avalik taristu, linnatransport, energiakogukonnad, tööstus
- Energiaostuvõimetuse leevendamine
- Selge mõõde uuenduslike lahenduste pakkumisel avaliku ja erasektori projektide elluviijatele, mis kiirendavad säästva energia investeeringuid kogu Euroopas

Soovitus: toetus **0,5- 2,0 miljonit** eurot

„ENERPOV: Hoonetega seotud sekkumiste käsitlemine haavatavates piirkondades“ EESMÄRGID

Leevendada energiaostuvõimetust, suurendades eluruumide energiatõhusust (peamine riskitegur sissetulekute ja suurte energiakulude kõrval).

- põhimõtte „halvim esimesena“ (hoonete energiatõhususe direktiiv)
- sotsiaalselt õiglane ja kaasav renoveerimislaine
- halva kvaliteediga hoonete mõjud
- suured algkulud, teabe ja usalduse puudumine, ebakindlus meetmete kasulikkuse osas, huvide lahknemise ja ebamugavustega, mida põhjustavad renoveerimistööd, sealhulgas võimalik vajadus ümber paigutada

Projektide käsitusala:

- Nii avalik kui eraõiguslik üürisektor, sotsiaalelamud, mitmepere-alamud või omaniku kasutuses olevad eluruumid
- kaasnevad meetmed, et kohandada elanike sekkumisjärgset energiakasutuse käitumist
- renoveerimiskulude vähendamine (hoone olelusringis), tarneaeg lühem ja minimaalne asukate häirimine
- üüritasemete ja üürnike säilitamine
- täisrenoveerimise tõestatud meetmeid

Soovitus: toetus kuni **1,75** miljonit eurot

„ENERCOM: Energiakogukondade toetusmehhanismide väljatöötamine ja muud kodanike juhitud algatused säästva energia valdkonnas “ EESMÄRGID

Toetada koostööd kohalike omavalitsuste ning energiakogukondade vahel ja/või meetmeid, mis arendavad integreeritud teenuseid, et hõlbustada kogukondlike energiaprojektide tekkimist ja kasvu, et lahendada probleeme:

- teabe puudumine, piiratud juurdepääs rahastamisele, raskused väikeste sekkumiste koondamisel, raskused üldsuse osalemise ja kaasamise juhtimisel ning tõhusate juhtimis- ja otsustusstruktuuride loomine

Projektide käsitusala:

- A – kohalike ametiasutuste koostöö kodanike juhitud algatustega: algatuste ja energiakogukondade loomine, abi juurdepääsul kodanike rahalistele vahenditele ja pangalaenudele, raamistiku loomine projektide arendamiseks, koolitused
- B – integreeritud teenuste arendamine kogukonnaenergeetika toetamiseks: hanked, mudelid, õigusaktid, osaliste ühendamine, väikeprojektide koondamine, rahastusvahendite väljatöötamine

tootmine, ülekanne, jaotamine, kodanike juhitud renoveerimine, energiatõhusus, elektromobiilsus jne, energiasalvestuse lahenduste jagamine või vastastikune kauplemine, poliitika, levitamine

Soovitus: toetus kuni **1,75 miljonit** eurot

Mõned kogemusepõhised näpunäited

- Kasutage inglise keelset juhendit https://cinea.ec.europa.eu/life/life-calls-proposals_en
- Tegu ülalt alla meetmetega
- Eeldatav mõju – määratle arvuliselt!!!
- Partnerite personalikulu – kokkulepped (ülesanded, rahastus)
- Allhange, taristuinvesteeringud piiratud

Edu!

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

Aitäh!

Siret Talve

siret.talve@mkm.ee